

تمبر را از پاکت جدا نسازید

سعید بختیاری سلطانی

عضو انجمن مطالعات تاریخ پستی ایران

user35335@gmail.com

شهریور ماه ۱۳۹۸ خورشیدی

بازنویسی: اسفند ماه ۱۳۹۹ خورشیدی

در بعضی از کتابچه های آموزش مجموعه داری به مطلب نادرستی بر می خوریم که "روش جدا کردن تمبر از روی پاکت نامه" را آموزش می دهد تا از این راه، مجموعه دار تازه کار، تمبرهای مورد نیاز آلبوم تمبرش را فراهم سازد. غافل از اینکه این روش در گذشته نه چندان دور صدمه های غیر قابل جبرانی به تاریخ پستی ایران وارد ساخته است.

بعنوان نمونه توجه شما را به این کتابچه راهنمای تمبر که توسط شرکت پست چاپ شده، جلب می کنم:

چگونه می توانیم تمبرها را از روی یک پاکت جدا کنیم؟
خیساندن بهترین روش جدا کردن تمبر از روی پاکت است. پاکت دور تمبر را با کمی فاصله از حاشیه تمبر جدا کنید. سپس آنرا در حالیکه روی تمبر به سمت پایین باشد داخل یک ظرف (مثلاً ماهی تانم) آب ولرم قرار دهید.
بعد از چند دقیقه (البته تمبرهای پرچشمی مدت زمان بیشتری را نیاز دارند) تمبرها در ته ظرف می نشینند. تمبرها را با استفاده از پنس از طرف بیرون بیابید. بعد تمبرها را بین دو کاغذ خشک کن قرار داده و یک جسم سنگین مثل کتاب را روی آن قرار دهید تا مانع از تاب برداشتن تمبرها در هنگام خشک شدن شود.

How can we remove stamps from an envelope?
Soaking is the best way to remove stamps from envelope. Tear the envelope around the stamp, leaving a small margin. Then with the stamp facing down, place into a pan of warm water.
After a few minutes (self-adhesive stamps may take longer), the stamps sink to the bottom. Then remove the stamps using stamp tongs. Place the stamps between two paper towels and put a heavy object, such as a book, on top to keep the stamp from curling as it dries.

کتاب راهنمای جمع آوری تمبر، تألیف شرکت پست جمهوری اسلامی ایران، تابستان ۱۳۸۸، اول، ص ۳۸

کتابچه آشنایی با جمع آوری تمبر، چاپ روابط عمومی شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران، ص ۷

در نمونه کتابچه نخست که از نظر گذشت؛ بطور روشن مجموعه دار مبتدی به سمت جدا کردن تمبر از روی پاکت نامه هدایت می شود. اما در نمونه کتاب بعدی میان پاکت نامه های جدید و قدیمی تفاوت قایل شده جدا نمودن تمبر از روی پاکت نامه های جدید را صحیح می داند و مجموعه دار تمبر را به انجام این کار تشویق می کند!

در گذشته، علاوه بر بعضی از کتاب ها (مانند دو نمونه فوق) بعضی از نشریه های تمبری نیز به مجموعه داران آموزش جدا کردن تمبر از پاکت نامه می دادند!

این مقاله ترجمه و تلخیص از متنی انگلیسی است.

متأسفانه نه تنها به مجموعه داران مبتدی، جدا کردن تمبر از پاکت نامه آموزش داده شده است؛ فروشنده های حرفه ای تمبر نیز از دیرباز به این کار مشغول بوده اند. مدتی قبل با فروشنده ای صحبت می کردم ایشان به جهت فروش بهتر تمبر باطله ایران در خارج از کشور، تمبرها را از روی پاکت نامه (های جمهوری) بریده برای خریداران ارسال می کنند. علت جدا کردن تمبر از روی پاکت نامه را از ایشان جویا شدم در پاسخ گفتند به این صورت هزینه پستی کمتری بابت ارسال به خارج از کشور پرداخت می کنند.

تا یک دهه پیش چند نفر از فروشندگان تمبر در شهر تهران، کار شستن و بسته بندی تمبرهای باطله از روی پاکت نامه ها را در حجم زیاد انجام می دادند. محدوده زمانی پاکت هایی که به این صورت نابود شده اند از دوره قاجار تا دوره جمهوری را شامل می شده است. حاصل کار این "نابودگران" تاریخ پستی ایران را بصورت بسته های یک صد عددی تمبرهای باطله در بساط دست فروشان کوچه پست یا پشت ویترین مغازه های تمبرفروشی مشاهده می کنیم.

بسته های یک صد عددی تمبرهای سلطنت پهلوی و احمدی کوچک، جدا کرده از روی پاکت نامه

این تمبرها از روی پاکت نامه و بارنامه جدا شده اند. تعداد زیادی پاکت نامه قاجاری و رضا شاهی نابود شده اند که تمبرهای باطله آنها جدا شوند!

تمبرهای باطله ای که ارزش هر عدد از آنها امروز تقریباً پنج هزار تومان است. در صورتی که اگر بر روی پاکت نامه های شان بودند؛ حداقل بیست برابر ارزش کنونی شان را می داشتند و با توجه به فاکتورهای مختلف در ارزش گذاری یک پاکت نامه، قیمت بالاتری می یافتند. این فقط وجه ضرر مادی این مسله است. از نظر فرهنگی و تاریخی زیان و ضرر این عمل را نمی توان تخمین زد.

در دهه های گذشته، اقبال عمومی مجموعه داران به نگهداری و بررسی پاکت نامه مانند اکنون نبوده است. در حال حاضر چند نفر را می شناسیم که پاکت نامه های قاچاری را برای جدا کردن تمبرهایش نابود می کنند؟ به نظرم پاسخ این سوال به سمت صفر میل کرده است و این دستاورد نتیجه افزایش دانش و شناخت مجموعه داران و فروشنده ها از ارزش مادی و معنوی پاکت نامه های قدیمی است. به امید روزی که در هر خانه، مجموعه ای از تمبر و پاکت نامه ایرانی از نسلی به نسل بعد منتقل شود و آن را همچون گنجینه ای گران بها حفظ و حراست نمایند.

بن مایه ها:

۱. کتابچه آشنایی با جمع آوری تمبر، چاپ روابط عمومی شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران.
۲. کتاب راهنمای جمع آوری تمبر، تألیف شرکت پست جمهوری اسلامی ایران، اول، تابستان ۱۳۸۸
۳. ماهنامه تمبر، شماره ۷، مهر ماه ۱۳۸۱